Nr. 4515.

CURRENDA XX. XXI.

A. D. 1873.

N. 216 pr.

Ex causa afflictionum quibus Ecclesia catholica et sedes Apostolica hisce temporibus premitur, Summus Pontifex Pius IX. direxit ad omnes Episcopos orbis catholici encyclicas titteras, attentos eos reddendo ad gravia pericula quae saluti Ecclesiae, et praecipue fidei populorum orthodoxae perniciem adferunt; utpote persecutiones, erroresque per sectas Ecclesiae inimicas sparsi, buibus doctrina sana et oratione praecavere oportet. Tenor harum Litterarum est sequens.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
PII
DIVINA PROVIDENTIA
PAPAE IX.
EPISTOLA ENCYCLICA

AD OMNES PATRIARCHAS, PRIMATES, ARCHIEPISCOPOS, EPISCOPOS, ALIOSQUE LOCORUM ORDINARIOS GRATIAM ET COMMUNIONEM CUM APOSTOLICA SEDE HABENTES.

PIUS PP. IX.

VENERABILES FRATRES SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Etsi multa luctuosa et acerba pati ex ipsis diuturni Nostri Pontificatus exordiis Nobis contigerit variis de causis, quas in litteris encyclicis crebro ad Vos datis explicavimus; adeo tamen postremis hisce annis crevit aerumnarum moles, ut ea paene obrueremur, nisi Nos divina benignitas sustentaret. Imo vero modo res eo devenit, ut mors ipsa vitae tot fluctibus exagitatae praestare videatur, et elatis in caelum oculis exclamare cogamur

interdum: *melius est nos mori, quam videre mala sanctorum* (1). Scilicet ex quo alma haec Urbs Nostra, permittente Deo, armorum vi capta, hominumque regimini subacta fuit contemptorum juris, religionis hostium, quibus humana omnia et divina promiscua sunt nulla ferme dies transiit, quin aliis atque aliis injuriis atque vexationibus cordi Nostro jam saucio novum aliquod vulnus infligeretur. Personant adhuc ad aures Nostras questus et gemitus viroram et virginum e religiosis familiis, quae a suis sedibus exturbatae et egentes, hostili more profligantur ac disiiciuntur, quemadmodum in iis locis fieri solet ubicumque ea factio dominatur, quae ad socialem ordinem pervertendum intendit; quippe velut, Athanasio teste, magnus inquiebat Antonius, omnes quidem christianos diabolus odit, sed probos monachos, Christique virgines tolerare nullo modo potest. Illud etiam nuper vidimus quod nunquam futurum suspicabamur, sublatam et abolitam Universitatem Nostram Gregorianam ideo institutam, ut ad eam (juxta veteris auctoris effatum de Romana Anglo-saxonum schola scribentis) juniores clerici e longinquis etiam regionibus in doctrina et fide catholica erudiendi venirent, ne quid in suis ecclesiis sinistrum, aut catholicae unitati contrarium doceretur, et sic in fide stabili roborati ad propria remearent. Ita dum per nefarias artes paulatim omnia Nobis subducuntur praesidia et instrumenta, quibus Ecclesiam universam regere ac moderari valeamus, luculenter patet, quantopere a veritate abhorreat quod affirmatum fuit, nihil esse imminutum, urbe Nobis adempta, de libertate Romani Pontificis in exercitio spiritualis ministerii et in iis agendis quae ad catholicum pertinent orbem; simulque manifestius quotidie evincitur quam vere ac merito declaratum toties a Nobis et inculcatum fuerit, sacrilegam ditionis Nostrae usurpationem eo praesertim spectasse ut Pontificii Primatus vis et efficacia frangeretur, ipsaque tandem catholica religio, si fieri posset, plane deleretur.

Verum non hoc Nobis potissime constitutum est ut de iis malis ad Vos scriberemus quibus Urbs haec Nostra et universa simul divexatur Italia; imo angores hosce Nostros moesto fortasse premeremus silentio, si divina daretur clementia, lenire Nos posse dolores acerrimos, quibus tot Venerabiles Fratres sacrorum Antistites eorumque Clerus et populus in aliis regionibus cruciantur.

Vos enimvero non latet, Venerabiles Fratres, quosdam ex Helveticae foederationis Pagis, non tam ab heterodoxis compulsos, quorum imo nonnulli facinus reprobarunt, quam ab actuosis sectarum asseclis hodie passim rerum potitis, omnem pervertisse ordinem, ipsaque suffodisse constitutionis Ecclesiae Christi fundamenta non modo contra quamlibet justitiae rationisque normam, sed obstante etiam data publice fide; quum ex solemnibus pactis, suffragio et anctoritate quoque legum foederationis munitis, sartam tectam catholicis manere oporteret religiosam libertatem. Deploravimus equidem in Allocutione Nostra habita die 23 Decembris anni praeteriti illatam religiosae rei vim ab illorum Pagorum Guberniis sive decernendo de dogmatibus catholicae fidei, sive favendo apostatis, sive exercitium intercipiendo episcopalis potestatis. At vero justissimae querelae Nostrae, exhibitae etiam

(1) 1 Machab. 3, 59.

mandantibus Nobis foederali Consilio a Nostro Negotiorum Gestore, neglectae plane fuerunt, nec aequior ratio habita fuit expostulationum a catholicis cujusvis ordinis, et ab Helvetico Episcopatu iterum atque iterum editarum; quin imo irrogatae pridem injuriae novis et gravioribus cumulatae sunt.

Nam post violentam electionem Venerabilis Fratris Gasparis Episcopi Hebronensis et Vicarii Apostolici Gebennensis, quae tam decora et gloriosa patienti, quam foeda et indecora mandantibus atque exequentibus extitit, Gebennense Gubernium diebus 23 Martii et 27 Augusti hujus anni duas promulgavit leges plane consentaneas edicto proposito mense Octobri superioris anni, quod in memorata Allocutione fuerat a Nobis improbatum. Nimirum idem Gubernium sibi jus arrogavit refingendi in eo Pago constitutionem Ecclesiae catholicae, eamque exigendi ad democraticam formam, subiiciens Episcopum cum quoad exercitium propriae jurisdictionis et administrationis, tum quoad potestatis suae delegationem auctoritati civili; vetans ne in Pago illo domicilium haberet; definiens paroeciarum numerum et limites; proponens formam et conditiones electionis parochorum et vicariorum casusque et modum revocationis eorum aut suspensionis ab officio; tribuens laicis hominibus jus illos nominandi, laicis item credens temporalem cultus administrationem, eosque, inspectorum instar, rei ecclesiasticae generatim praeficiens. Cautum praeterea his legibus, ut sine Gubernii venia, et hac quidem rovocabili, parochi et vicarii functiones nullas exercerent, nullas dignitates acciperent illis ampliores quam per populi electionem essent adepti iidemque a potestate civili ad jusiurandum adigerentur in ea verba quibus veri nominis apostasia continetur. Nemo non videt hujusmodi leges non solum irritas et nullius roboris esse ex omnimodo potestatis defectu in legislatoribus laicis et utplurimum heterodoxis; sed etiam in iis quae praecipiunt sic adversari catholicae fidei dogmatibus, et ecclesiasticae disciplinae per oecumenicam SynodumTridentinam et Pontificias constitutiones sancitae, ut eas omnino a Nobis improbari damnarique oporteat.

Nos itaque ex officii Nostri debito, auctoritate Nostra Apostolica eas solemniter reprobamus et condemnamus; declarantes simul, illicitum esse ac plane sacrilegum juramentum ab ipsis indictum; eosque propterea omnes, qui in Gebennensi tractu aut alibi juxta earumdem legum decreta aut non absimili modo, suffragante populo et confirmante civili potestate electi, audeant obire munia ecclesiastici ministerii, ipso facto inrurrere in excommunicationem majorem peculiariter reservatam huic Sanctae Sedi aliasque poenas canonicas adeoque eos omnes fugiendos esse a fidelibus, juxta divinum monitum, tamquam alienos et fures qui non veniunt nisi ut furentur, mactent et perdant. (1)

Tristia quidem et funesta haec sunt, quae hactenus commemoravimus, sed funestiora etiam contigerunt in quinque ex septem Pagis, quibus constat Basileensis Dioecesis, nempe Soloduri, Bernae, Basileae-campestris, Argoviae, Turegi. Ibi quoque de paroeciis, deque parochorum atque vicariorum electione et revocatione leges latae sunt Ecclesiae regimen, divinamque constitutionem evertentes, ecclesiasticum ministerium saeculari dominationi sub-

(1) Joan. 10, 5. 10.

iicientes et omnino schismaticae; quas proinde, eamque nominatim, quae lata est a Gubernio Solodurensi die 23. Decembris anno 1872, reprobamus et damnamus, et tamquam reprobatas et damnatas perpetuo habendas decernimus: Quum porro Ven. Frater Eugenius Episcopus Basileensis justa indignatione et Apostolica constantia reiecisset articulos quosdam in conciliabulo seu *conferentia*, ut aiunt, *dioecesano*, ad quam convenerant Delegati quinque Pagorum supra dictorum, constitutos, sibique propositos, et omnino necessariam haberet reiiciendi causam, quod episcopalem auctoritatem laederent, regimen hierarchicum subverterent, et haeresi faverent aperte; ob eam rem ab Episcopatu dejectus, a suis aedibus abstractus et in exilium violenter actus fuit. Tum nullum fraudis aut vexationis genus omissum, ut in quinque Pagis praedictis clerus et populus in schisma induceretur; interdictum clero a quolibet commercio cum Pastore exulante, jussumque datum cathedrali Capitulo Basileeensi, ut ad electionem Vicarii Capitularis vel Administratoris conveniret, perinde ac si Sedes episcopalis reapse vacaret; quod facinus indignum strenue Capitulum edita protestatione ab se reiecit. Interim decreto et sententia Magistratuum civilium Bernensium novem et sexaginta parochis territorii Jurensis primo indictum est ne ministerii sui functiones obirent, dein vero abdicatum officium, hac una de causa quod palam testati essent, sese legitimum Episcopum et Pastorem Ven. Fratrem Eugenium unice agnoscere, seu nolle se turpiter ab unitate catholica desciscere. Quo factum est, ut totum illud territorium quod catholicam fidem constanter retinuerat, et Bernensi Pago jampridem junctum fuerat ea lege pactoque ut religionis suae liberum atque inviolatum exercitium haberet, paroecialibus concionibus, solemnibus baptismatis, nuptiarum et funerum privaretur, conquerente frustra et reclamante fidelium multitudine jam per summam injuriam in hoc discrimen adducta, ut vel schismaticos haereticosque pastores politica auctoritate intrusos recipere, vel quocumque sacerdotum auxilio et ministerio destitui cogatur.

Nos utique Deo benedicimus qui eadem gratia, qua martyres olim erigebat et confirmabat, sustentat modo ac roborat eam partem electam catholici gregis, quae viriliter sequitur Episcopum suum opponentem murum pro domo Israel ut stet in praelio in die Domini (1), et nescia formidinis vestigiis ingreditur ipsius Capitis Martyrum Jesu Christi, dum agni mansuetudinem ferociae luporum obiiciens fidem suam alacriter constanterque propugnat.

Nobilem hanc Helvetiorum fidelium constantiam aemulatur haud minori commendatione clerus populusque fidelis in Germania, qui et ipse sequitur exempla illustria Praesulum suorum. Hi enimvero spectaculum facti sunt mundo et angelis et hominibus, qui eosdem indutos catholicae lorica veritats et galea salutis praelia Domini strenue praeliari undique circumspiciunt,eorumque animi fortitudinem invictamque constantiam eo magis admirantur et eximiis laudibus extollunt, quo magis in dies invalescit acerrima persecutio adversus eos commota in Germanico Imperio ac potissimum in Borussia.

Praeter multas et graves injurias catholicae Ecclesiae superiori anno irrogatas, Gubernium Borussicum durissimis et iniquissimis perlatis legibus a pristino more prorsus alienis

---

(1) Ezech. 13. 5.

universam Clericorom institutionem et educationem laicae potestati ita subjecit, ut ad hanc pertineat inquirere ac decernere, quomodo clerici erudiendi ac fingendi sint ad sacerdotalem vitam et pastoralem; atque ulterios progrediens eidem potestati jus tribuit cognoscendi et judicandi de collatione cujusvis officii et beneficii ecclesiastici, atque etiam sacros pastores officio et beneficio privandi. Praeterea quo celerius et plenius ecclesiasticum regimen et hierarchicae subjectionis ordo ab ipso Christo Domino constitutus subverteretur, plura ab iisdem legibus injecta sunt impedimenta Episcopis quominus per censuras poenasque canonicas sive animarum saluti, sive sanitati doctrinae in scholis catholicis, sive obsequio sibi a clericis debito opportune prospiciant; non aliter enim per eas leges fas est Episcopis haec agere, quam juxta placitum civilis auctoritatis et ad normam ab ipsa propositam. Demum nequid deesset quo catholica Ecclesia penitus opprimeretur, regium tribunal pro ecclesiasticis negotiis institutum fuit, quo vocari possint Episcopi sacrique Pastores cum a privatis hominibus qui iis subsunt, tum a publicis magistratibus, ut reorum instar judicium sustineant, et in exercitio spiritualis muneris coerceantur.

Sic Ecclesia Christi sanctissima, cui solemnibus etiam iteratisque supremorum Principum sponsionibus, publicisque pactis conventis asserta fuerat necessaria et plena religionis libertas, nunc luget in iis locis omni suo spoliata jure, et infestis obnoxia viribus quae extremum illi minantur excidium; novae enim leges eo pertinent ne amplius possit existere. Nil mirum igitur quod religiosa tranquillitas pristina graviter eo in Imperio perturbata fuerit ab hujusmodi legibus aliisque Borussici Guberni consiliis et actibus Ecclesiae infensissimis. At perturbationis hujus culpam perperam omnino coniicere quis vellet in Germanici Imperii Catholicos. Nam si istis vitio vertendum est, quod legibus illis non acquiescant, quibus salva conscientia acquiescere nequeunt, pari de causa parique modo taxandi essent Jesu Christi Apostoli et Martyres qui atrocissima quaeque supplicia et mortem ipsam subire maluerunt, quam proprium prodere officium sanctissimaeque suae religionis jura violare, impiis obsequendo persequutorum Principum mandatis. Sane, Venerabilis Fratres, si praeter leges civilis imperii aliae nullae extarent, et hae quidem sublimioris ordinis, quas agnoscere oportet, violare nofas; si propterea civiles eaedem leges supremam constituerent conscientiae normam, sicut impie juxta et absurde quidam contendunt, reprebensione potius quam honore et laude digni forent primaevi martyres et qui deinceps eos sequuti sunt dum pro Christi fide et Ecclesiae libertate sanguinem fuderunt; imo vero ne licuisset quidem obstantibus legibus invitisque principibus christianam tradere et propagare religionem, Ecclesiamque fundare. Fides tamen docet, et humana ratio demonstrat, duplicem existere rerum ordinem, simulque binas distinguendas esse potestates in terris, alteram naturalem quae humanae societatis tranquillitati et saecularibus negotiis prospiciat, alteram vero, cujus origo supra naturam est, quae praeest civitati Dei, nimirum Ecclesiae Christi ad pacem animarum et salutem aeternam divinitus instituta. Haec autem duplicis potestatis officia sapientissime ordinata sunt, ut reddantur quae sunt Dei Deo, et propter Deum quae sunt

Caesaris Caesari; qui *ideo magnus est, quia caelo minor est; illius enim est ipse, cujus caelum est et omnis creatura* (1). A quo certe divino mandato nunquam deflexit Ecclesia, quae semper et ubique fidelium suorum animis ingerere contendit obsequium, quod inviolabiliter servare debent erga supremos Principes, eorumque jura quoad saecularia; docuitque cum Apostolo, esse Principes non timori boni operis sed mali, jubens fideles subditos esse non solum propter iram, quia Princeps gladium portat vindex in iram ei qui malum agit sed etiam propter conscientiam, quia in officio suo Dei mininister est (2). Hunc autem Principum metum ipsa cohibuit ad opera mala, eumdem plane excludens a divinae legis observantia, memor ejus quod fideles docuit beatus Petrus: *nemo vestrum patiatur ut homicida, aut fur, aut maledicus, aut alienorum appetitor; si autem ut christianus, non erubescat, glorificet autem Deum in isto nomine* (3).

Quae cum ita sint, facile intelligetis, Venerabiles Fratres, quanto animi dolore Nos affici oportuerit legentes in epistola nuper ad Nos data ab ipso Germanico Imperatore criminationem non minus atrocem quam insperatam adversus partem, ut ipse ait, catholicorum sibi subditorum, praesertim vero adversus catholicum Germaniae Clerum et Episcopos. Cujus criminationis ea causa est quod hi nec vincula et tribulationes verentes nec facientes onimam suam pretiosiorem quam se (4), parere recusent commemoratis legibus, eadem constantia, qua priusquam illae juberentur, potestati fuerant denunciantes earum vitia, expostulationibus explicata gravibus, luculentis, solidissimis, quas toto plaudente orbe catholico et non paucis etiam ex heterodoxis, Principi, Administris ejus, atque ipsis supremis Regni Comitiis exibuerant. Ob eam rem nunc ipsi perduellionis crimine insimulantur, quasi in unum consentiant et conspirent cum iis qui omnes humanae societatis ordines perturbare nituntur, posthabitis innumeris, praeclarisque argumentis, quae inconcussam eorum fidem et observantiam in Principem, studiumque incensum erga patriam evidenter estantur. Imo Nos ipsi rogamur, ut catholicos illos et sacros Pastores adhortemur ad earum legum observantiam, quod eo valet ut Nostram Ipsi operam gregi Christi opprimendo et dispergendo conferamus. Verum Deo freti confidimus, serenissimum Imperatorem, rebus melius compertis ac perpensis, rejecturum suspicionem tam inanem atque incredibilem erga subditos fidelissimos conceptam, neque passurum diutius, ut eorum honor tam foeda discerpatur obtrectatione, et immerita adversus illos perduret insectatio. Ceterum Imperialem hanc epistolam ultro praeteriissemus hoc loco, nisi, Nobis plane insciis et more certe insueto, vulgata fuisset ab officiali Berolini ephemeride una cum alia manu Nostra exarata, qua serenissimi Imperatoris justitiam pro Ecclesia catholica in Borusia appellavimus.

---

(1) Tertull. apolog. cap 30.

(2) Rom. 13, 3. seqq.

(3) I Petr. 4. 14. 15.

(4) Act. 25, 24.

Haec quae hucusque recensuimus, ante omnium oculos posita sunt: quare dum coenobitae et Deo devotae virgines communi omnium civium libertate privantur et immani asperitate ejiciuntur, dum publicae scholae, in quibus catholica juventus instituitur, a salutari Ecclesiae magisterio ac vigilantia quotidie magis eximuntur, dum sodalitia ad pietatem fovendam instituta ipsaque Clericorum Seminaria dissolvuntur, dum libertas intercipitur evangelicae predicationis, dum elementa religiosae institutionis in nonnullis regni partibus materna lingua tradi prohibentur, dum a suis abstrahuntur paroeciis Curiones quos iisdem Episcopi praefecerunt, dum praesules ipsi reditibus privantur, coercentur multis, carceris comminatione terrentur, dum catholici omnigenis vexationibus exagitantur; fierine potest, ut in animum inducamus quod Nobis subiicitur, neque religionem Jesu Christi neque veritatem in causam vocari?

Neque hic finis injuriarum quae catholicae Ecclesiae inferuntur. Nam accedit etiam patrocinium a Borussico, aliisque Guberniis Germanici Imperii aperte susceptum pro novis illis haereticis, qui se *Veteres-catholicos* dicunt per ejusmodi nominis abusionem, quae ridicula plane foret, nisi tot errores monstrosi istius sectae adversus praecipua catholicae fidei principia, tot sacrilegia in re divina conficienda et in sacramentorum administratione, tot gravissima scandala, tanta demum animarum Christi sanguine redemptarum pernicies vim lacrymarum potius ab oculis exprimerent.

Et sane quid moliantur ac spectent miserrimi isti perditionis filii, luculenter patet tum ex aliis eorum scriptis tum maxime ex impio illo et impudentissimo quod nuper ab eo vulgatum fuit, quem ipsi modo pseudo-episcopum sibi constituerunt. Quandoquidem inficiantur ac pervertunt veram jurisdictionis potestatem in Romano Pontifice et Episcopis beati Petri et Apostolorum successoribus, eamque ad plebem seu, ut ajunt, ad communitatem transferunt; reiiciunt praefracte et oppugnant magisterium infallibile cum Romani Pontificis, tum totius Ecclesiae docentis; et adversus Spiritum Sanctum a Christo promissum Ecclesiae ut in ea maneret in aeternum, ausu incredibili affirmant, Romanum Pontificem, nec non universos Episcopos, sacerdotes et populos unitate fidei et communionis cum eo coniunctos in haeresim incidisse, quum definitiones oecumenici Concilii Vaticani sanxerunt et professi sunt. Eaproptor denegant etiam indefectibilitatem Ecclesiae, blasphemantes ipsam in toto periisse mundo, proindeque visibile ejus Caput et Episcopos defecisse: ex quo sibi ferunt nocessitatem impositam legitimi episcopatus instaurandi in suo pseudo-episcopo, qui non per ostium sed aliunde ascendens, uti fur et latro, in suum ipse caput Christi damnationem convertit.

Nihilosecius tnfelices isti, qui catholicae religionis fundamenta suffodiunt, qui notas ejus omnes et proprietates evertunt, qui tam foedos et multiplices commenti sunt errores seu potius depromptos e veteri haereticorum penu et simul collectos in medium protulerunt, minime erubescunt se catholicos dicere, et *veteres-catholicos*, dum doctrina, novitate

et numero suo utramque a se vetustatis et catholicitatis notam quam maxime abjudicant. Potiori certe jure adversus istos quam olim per Augustinum contra Donatianos, exurgit Ecclesii in omnes diffusa gentes, quam Christus Filius Dei vivi aedificavit super petram; adversus quam portae inferi non praevalebunt; et quacum Ipse, cui data est omnis potestas in caelo et in terra, se esse dixit omnibus diebus usque ad consummationem saeculi. „Clamat Ecclesia ad sponsum suum aeternum: quid est, quod nescio qui recedentes „a me murmurant contra me? Quid est quod perditi me periisse contendunt? Annuntia „mihi exiguitatem dierum meorum: quamdiu ero in hoc saeculo? Annuntia mihi propter „illos, qui dicunt: fuit et jam non est; propter illos, qui dicunt: impletae sunt scripturae, „crediderunt omnes gentes, sed apostatavit et periit Ecclesia de omnibus gentibus. Et an„nuntiavit, nec vacua fuit vox ista. Quomodo annuntiavit? *Ecce ego vobiscum sum usque „in consummationem saeculi.* Mota vocibus vestris et falsis opinionibus vestris quaerit a „Deo, ut exiguitatem dierum suorum annuntiet sibi; et invenit, Dominum dixisse: *Ecce „ego vobiscum sum usque in consummationem saeculi.* Hic vos dicitis: De nobis dixit; nos „sumus et erimus usque in consummationem saeculi. Interrogetur ipse Christus: *Et prae„dicabitur*, inquit, *hoc Evangelium in universo orbe, in testimonium omntibus genibus, et „tunc veniet finis.* Ergo usque in finem saeculi Ecclesia in omnibus gentibus. Pereant „haeretici, pereant quod sunt, et inveniantur ut sint quod non sunt (1)“.

Sed homines isti per iniquitatis et perditionis viam audacius progressi, uti justo Dei judicio haereticorum sectis usuvenit, hierarchiam quoque sibi fingere voluerunt, sicuti innuimus, ac notorium quemdam a catholica fide apostatam Josephum Hubertum Reinkens pseudo-episcopum sipi elegerunt et constituerunt; atque ut nihil impudentiae deesset, pro consecratione ejus ad illos confugerunt Ultrajectenses Iansenianos, quos ipsi, antequam ab Ecclesia desciscerent, haereticos et schismaticos ducebant una cum ceteris catholicis. Josephus tamen ille Hubertus audet se dicere episcopum, et, quod fidem excedit, tanquam episcopus catholicus, edito decreto, agnoscitur et nominatur a serenissimo Germaniae Imperatore, ac justi episcopi loco habendus et observandus subditis universis proponitur. Atqui vel ipsa catholicae doctrinae rudimenta declarant, nullum posse legitimum Episcopum haberi qui fidei et caritatis communione non jungatur Petrae, super quam una aedificata est Ecclesia Christi; qui supremo non adhaereat Pastori, cui omnes Christi oves pascendae commissae sunt; qui non devinciatur confirmatori fraternitatis, quae in mundo est. Et sane „ad Petrum locatus est Dominus; ad unum ideo, ut unitatem fundaret ex uno (2)“ Petro „magnum et mirabile consortium potentiae suae tribuit divina dignatio, et si quid „cum eo commune ceteris voluit esse principibus, nunquam, nisi per ipsum, dedit quod „aliis non negavit (3)“. Hinc est, quod ab hac Apostolica Sede, ubi beatus Petrus „vivit

(1) August. in Psalm. 101. enerrat. 2, num. 8, 9.

(2) Pacianus ad Sympron. ep. 3 n. II. Cyprian. de unit. Eccl. Optat. contra Parmen. lib. 7. n. 3. Siricius ep. 5. ad Episcopos. Afr. Innoc. I. epp. ad Victric. ad conc. Carthag. et Milev.

(3) Leo M. serm. 3. in sua assumpt. Optat. lib. 2. n. 2.

„ et praesidet et praestat quaerentibus fidei veritatem (1), in omnes venerandae commu-
„ nionis jura dimanant (2)“; et hanc eamdem sedem „ecclesiis toto orbe diffusis velut ca-
„ put suorum certum est esse membrorum, a qua se quisquis abscidit, fit christianae reli-
„ gionis extorris, cum in eadem non coeperit esse compage“ (3).

Hinc sanctus martyr Cyprianus de schismatico disserens pseudo-episcopo Novatiano ipsam ei negavit *christiani* appellationem, utpote seiuncto et abscisso ab Ecclesia Christi. „ Quisquis ille est, inquit, et qualiscumque est, christianus non est qui in Christi Ecclesia „ non est. Jactet se licet, et philosophiam vel eloquentiam suam superbis vocibus praedi- „ cet; qui nec fraternam caritatem, nec ecclesiasticam unitatem retinuit, etiam quod prius „ fuit amisit. Cum sit a Christo una Ecclesia per totum mundum in multa membra divisa, „ item episcopatus unus episcoporum multorum concordi numerositate diffusus, ille post „ Dei traditionem, post connexam et ubique coniunctam catholicae Ecclesiae unitatem, „ humanam conatur ecclesiam facere. Qui ergo nec unitatem spiritus, nec conjunctionem pa- „ cis obsrvat, et se ab Ecclesiae vinculo et a sacerdotum collegio separat, episcopi nec „ potestatem potest habere, nec honorem, qui episcopatus nec unitatem voluit tenere, nec pacem (4)“.

Nos igitur qui in suprema hac Petri cathedra ad custodiam fidei catholicae et ad servandam ac tuendam universalis Ecclesiae unitatem, licet immerentes, constituti sumus Decessorum Nostrorum sacrarumque legum morem atque exemplum sequuti, tradita Nobis a caelo potestate, non solum electionem memorati Josephi Huberti Reinkens, contra sacrorum canonum sanctionem factam, illicitam, inanem et omnino nullam, ejusque consecrationem sacrilegam declaramus, reicimus ac detestamur; sed et ipsum Josephum Hubertum, et qui eum eligere attentarunt, et qui sacrilegae consecrationi operam commodarunt, et quicumque iisdem adhaeserint, eorumque partes sequuti opem, favorem, auxilium, aut consensum praebuerint, auctoritate Omnipotentis Dei excommunicamus et anathematizamus, atque ab Ecclesiae communione segregatos et in eorum numero habendos esse, a quorum consuetudine congressuque sic omnibus Christifidelibus interdixit Apostolus, ut nec ave illi dicere diserte praeceperit (5), declaramus, edicimus et mandamus.

Ex his quae deplorando magis quam enarrando attigimus, Venerabiles Fratres, satis vobis perspectum est, quam tristis et periculo plena sit in iis quas significavimus Europae regionibus Catholicorum conditio. Neque vero commodius res agitur, aut pacatiora sunt tempora in America, cujus regiones nonnullae ita Catholicis infestae sunt, ut earum Gubernia factis negare videantur catholicam quam profitentur fidem. Ibi enim aliquot abhinc annis bellum asperrimum contra Ecclesiam, ejusque institutiones et jura hujus Apostolicae

---

(1) Patr. Chrys. ep. ad Eutich.

(2) Concil. Aquil. inter. epp. Ambros. ep. II. num. 4. Hieron. epp. 14 et 16 ad Damas.

(3) Bonif. I. ep. 14. ad Episcopos Thessal.

(4) Cyprian. contra Novatian eq. 52. ad Antonian.

(5) II Joan. v. 10.

Sedis coepit commoveri. Haec si prosequeremur. Nobis non deesset oratio; cum autem propter rerum gravitatem obiter perstringi non possint, de illis alias fusius agemus.

Mirabitur fortasse quispiam ex Vobis, Venerabiles Fratres, tam late patere bellum quod aetate nostra Ecclesiae catholicae infertur. Verum quisquis probe noverit indolem, studia, propositum secretarum, sive masonicae dicantur, sive alio quovis nomine veniant, eaque conferat cum indole, ratione amplitudine hujus cencertationis, qua ferme ubique terrarum Ecclesia impetitur, ambigere non poterit, quin praesens calamitas fraudibus et machinationibus earumdem sectarum potissimum accepta referenda sit. Ex his namque coalescit synagoga Satanae quae contra Ecclesiam Christi suas instruit copias, infert signa et manum conserit. Hasce jampridem ab ipsis exordiis Praedecessores Nostri, vigiles in Israel, regibus et gentibus denunciarunt, has deinde iterum iterumque damnationibus suis perculerunt; neque Nos ipsi huic officio defuimus. Utinam supremis Ecclesiae Pastoribus major habita fuisset fides ab iis, qui pestem tam exitiosam potuissent avertere! At illa per sinuosos anfractus irrepens, opere nunquam intermisso; versutis fraudibus multos decipiens, eo tandem devenit, ut e latebris suis erumperet, seque jam potentem dominamque jactaret. Aucta in immensum adlectorum turba, putant nefarii illi coetus se voti jam compotes factos ac metam praestitutam tantum non attigisse. Id assequuti aliquando, quod tamdiu inhiaverant, ut pluribus in locis rerum summae praeessent, comparata sibi virium et auctoritatis praesidia eo convertunt audacter, ut Ecclesiam Dei durissimo mancipent servitio, fundamenta convellant quibus innititur, divinas conentur depravarc notas queis praefulget insignis: quid multa? ipsam crebris concussam ictibus, collapsam, eversam, si fieri possit, ex orbe penitus deleant. Quae cum ita sint, Venerabiles Fratres, omnem adhibete operam muniendis adversus harum sectarum insidias et contagionem fidelibus curae vestrae commissis, illisque qui nomen infauste dederint iisdem sectis, a perditione retrahendis Eorum vero praesertim ostendite et oppugnate errorem, qui dolum sive passi sive molientes non verentur adhuc asserere socialem tantum utilitatem ac progressum mutuaeque beneficentiae exercitium spectari a tenebricosis hisce conventiculis. Exponite iis saepe, et altius animis detigite Pontificias hac de re constitutiones et edocete, non unos ab iis percelli masonicos coetus in Europa institutos, sed omnes quotquot in America, aliisque totius orbis plagis habentur.

Ceterum, Venerabiles Fratres, quoniam in haec tempora incidimus, quibus multa quidem patiendi sed et merendi instat occasio, illud curemus praeprimis tamquam Christi milites boni, ne animum despondeamus, imo in ipsa qua jactamur procella certam spem nacti tranquiitatis futurae, et clarioris in Ecclesia serenitatis, nos ipsos et laborantem clerum et populum erigamus divino auxilio confisi et nobilissima illa excitati Chrysostomi commentatione: „Multi fluctus instant, gravesque procellae; sed non timemus ne submergamur; nam in „petra consistimus. Saeviat mare, petram dissolvere nequit; insurgant fluctus, Jesu navi„gium demergere non possunt. Nihil Ecclesia potentius. Ecclesia est ipso caelo fortior. „*Caelum et terra transibunt, verba autem mea non transibunt*. Quae verba? *Tu es Petrus*

„*et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam et portae inferi non praevalebunt ad-* „*versus eam.* Si non credis verbo, rebus crede. Quod tyranni Ecclesiam opprimere tenta- „verunt! Quod sartagines, quot fornaces, ferarum dentes, gladii acuti! nihilque perfecerunt „Ubinam sunt hostes illi? Silentio et oblivioni traditi sunt. Ubinam Ecclesiae? Plusquam „sol splendescit. Quae illorum erant, extincta sunt; quae ad illam spectant, sunt immor- „talia. Si cum pauci erant Christiani, non victi sunt; quando orbis totus pia religione „plenus est, quomodo illos vincere possis? *Caelum et terra transibunt, verba autem mea* „*non transibunt*" (1) Nullo itaque commoti periculo et nihil haesitantes perseveremus in oratione, idque assequi contendamus, ut universi caelestem iram flagitiis hominum provocatam placare nitamur; quo tandem in sua misericordia exurgat Omnipotens, imperet ventis et faciat tranquillitatem.

Interim benedictionem Apostolicam praecipuae nostrae benevolentiae testem Vobis omnibus, Venerabiles Fratres, Cleroque et populo univsrso singulorum curae commiss. peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die XXI Novembris anno Domini MDCCCLXXIII. Pontificatus Nostri vicesimoctavo.

PIUS PP. IX.

P. T. Decanis Nostris commendamus atque cordi eorum imponimus, ut penes visitationes canonicas Cleri Condecanalis vigilem habeant oculum inter alia ad sequentia:

a) an quilibet Curatus habeat in ordine Conspectum Fundatarum Missarum et aliarum devotionum parochialium?

b) an Cooperatores e fundo religionis salarium percipientes Missas fundatas conscientiose persolvant? persolutasque in libro respectivo praenotatas habeant?

c) an sit cuilibet sacerdoti liber stipendiorum, in quo quodlibet stipendium receptum adnotetur oportet?

N. 3090.

In nexu ad publicationem nostram in Cur. II. ex anno 1873. pag. 12. sub Nr. 4385. communicamus Vobis Breve indulgentiarum a SS. D. N. Pio IX. P. M. his diebus obtentum, vi cujus indulgentias omnes, ceterasque spirituales gratias Sodalitati sub titulo „*Re-* „*gina Angelorum*" a S. Sede apostolica unquam concessas, etiam similibus Sodalitatibus in dioecesi nostra fors jam introductis et adhuc introducendis benigne concessit in perpetuum valituras. Tenor Brevis est sequens.

PIUS PP. IX.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM, Supplices Nobis preces nuper admovit Venerabilis Frater Josephus Alojsius Episcopus Tarnoviensis, ut piae Christi fidelium Sodalitati sub titulo B. Mariae Virginis Angelorum Reginae in una ex Ecclesiis suae Dioecesis canonice ut praefertur erectae, indulgentias communicare de Apostolica benignitate dignaremur, quibus

---

(1) Hom. ante exil. n. 1. et 2.

Archisodalitas sub titulo de Notre Dame des Anges, in Ecclesia, seu Sanctuario- de Pouvourville - quod nominatur, situm prope Civitatem Tolosan ditata fuit. Nos igitur, et spirituali fidelium bono consulere, et Venerabilis Fratris precibus annuere volentes, praefatae Sodalitati sub titulo B. Mariae Virginis Angelorum Reginae Dioecesis Tarnoviensis, omnes, et singulas Indulgentias, ceterasque spirituales gratias, quae Archisodalitati sub titulo de Notre Dame des Anges quam supra memoravimus Dioecesis Tolosan alias ab hac S: Sede concessae fuerunt Auctoritate Apostolica in perpetuum concedimus, et communicamus, In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die XV. Julii MDCCCLXXIIÍ. Pontificatus Nostri Anno Vigesimo octavo

Indulgentiae huic Sodalitati a S. Sede Apostolica gratiose concessae, alia via Vobis. notificabuntur. Haec populo fideli annunfientur, et ad cor ponantur.

Tarnoviae die 4. Decembris 1873.

Z numerem dzisiejszym otrzymuje każdy kapłan jeden egzemplarz wiadomości o Arcybractwie Matki Boskiej Anielskiej z tém Naszej strony życzeniem, aby według tego, gdzie się okaże potrzebną rzeczą w mowie będące Arcybractwo zaprowadzić, Nam chciano donieść, a zarazem podać liczbę egzemplarzy wymienionej książeczki, którą natychmiast na żądanie posyłać będziemy.

Z Konzystorza Biskupiego, Tarnów dnia 8. Grudnia 1873.

Nr. 3936.

C. k. Starostwo powiatowe Lwowskie z dnia 3. listop. 1873. do l. 10075. potwierdza odbiór 19 złr. 60 cent w. a. na pogorzelców jaryczowskich.

Tarnów 10. listopada 1873.

N. 3952.

Spalati in Dalmatia extitunt Moniales S. Clarae. Monasterium earum Loci Episcopus attestatur esse potius sepulchrum viventium, et coemeterium, quam Monasterium. Intendunt aliud extra urbem monasterium exstruere, ast e collato aere per totam domum Magni Patrisfamilias!

Pulsatur ad corda omnium Antistitum in orbe catholico — etiam Nobis supplicae factae sunt, quatenus collectam in dioecesi nostra pro illis hunc in finem inviaremus.

Dura sunt tempora, aeris penuria, et collectiones dictae multiplicantur, et tamen appellamus rogati ad corda vestra, Fratres in Christo! enixissime obsecrantes, quatenus et pro hac sacra familia quantamcumque collectionem in parochiis vestris instituatis, et collectum fors obolum ad Nos mittatis! Magnae et fervidissimae harum Virginum deo dicatorum preces ex grati animi sensu ad Coelos pro Vobis volabunt!

Tarnoviae 13. Nov. 1873.

N. 4198.

Poniżej podajemy do wiadomości Wieleb. duchowieństwa dyecezalnego wysok. rozporządzenie c. k. Namiestnictwa jako dalsze objaśnienie **ustawy z dnia 27. Maja 1873 do l. 253**. ogłoszonéj w Kurendzie XVII. 1873.

Odpis rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z dnia 18. listopada 1873. do l. 37032. Do Najprzewielebniejszego Konsystorza Metropolitalnego obrz. łać. we Lwowie.

W dzienniku ustaw krajowych wydanym i rozesłanym dnia 2. lipca 1873 ogłoszoną została ustawa z dnia **27. maja 1873.** N. 253 tycząca się wykupu robocizny, prawa mlewa, mesznego, skópczyny, proskurnego i t. p. oświadczeń, jako też danin uiszczanych w naturaliach i pienądzach klasztorom, kościołom i plebanom a polegających na osobnych od dziesięciny niezawisłych tytułach.

Celem dalszego wykonania tej ustawy udzielił Pan Minister wyznań i oświecenia reskryptem z dnia 11. lipca 1873 l. 7552. c. k. Namiejstnictwu następujące rozporządzenie

Według §. 14. na wstępie powołanej ustawy wydają z końcem każdego roku c. k. kasy podatkowe uprawnionemu odsetki, spłacone od pozostałego kapitału, jako przypadającą mu roczną rentę, raty zaś kapitału wydają temu, który według teraz obowiązujących przepisów czuwać winien nad całością majątku osób lub korporacyi, którym wspomnione raty kapitału przypadają, i którego również obowiązkiem jest, otrzymane z c k. kasy podatkowéj raty kapitału w sposób przepisany korzystnie umieścić a dochody wydać uprawnionemu.

Przy korporacyach duchownych rozumie się samo przez się, że odnośnie raty kapitału wydane być mają temu, który według statutów stowarzyszenia dotyczących powołany jest do administracyi majątku korporacyi duchownéj z obowiązkiem aby czuwał nad utrzymaniem części kapitału jako należącego do majątku zakładowego a zatem z zastósowaniem się przy fruktyfikacyi takowych do przepisów obowiązujących co do oprocentowania i prowadzenia ewidencyi majątku kościelnego.

Celem utrzymania c. k. Namiestnictwa w ciągłéj wiadomości o stanie téj części majątku zakładowego w mowie będących korporacyi, zniesło się c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia z c. k. Ministerstwem skarbu dla wydania poleceń c. k. kasom podatkowym w Galicyi, by takowe o każdéj racie kapitałowéj, która w skutek w mowie będącéj ustawy krajowéj wydaną zostanie tym korporacyom, doniosły c. k. namiestnictwu, którego rzeczą będzie zażądać dowodów o dokonanéj przy wydanych kapitałach fruktyfikacyi.

Co się zaś tyczy kościołów i plebanij, który na mocy téj ustawy krajowéj przypadają kapitały wykupu, nie pozostaje w obec okoliczności, iż administracya majątków kościelnych i plebańskich w Galicyi nie została jeszcze według postanowień najwyższéj dyecezyi z dnia 3. października 1858. uregulowaną, nic innego, tylko, żeby c k. kasy podatkowe doręczały w drodze c. k. Namiestnictwa wpływające kapitały wykupu, dotyczącym konzystorzom biskupim, których staraniem będzie takowe z pupilarném zabezpieczeniem ulokować korzystnie, a dochody wydać uprawnionym do pobierania rent kościołom i plebanom dla starannego przechowania. Przy tém baczność na to zwrócić należy, że w razie zakupienia za

wspomnione kapitały papierów publicznych, takowe na rzecz dotyczącego kościoła lub plebanii zastrzeżone być winne.

O postępowaniu tém porozumiał się również pan Minister wyznań i oświecenia z panem Ministrem skarbu w celu wydania stosownych poleceń c. k. kasom podatkowym.

O czém się Najprzewielebniejszy konzystorz z tém poleceniem zawiadamia, by dotyczące postanowienia podał do wiadomości przełożonych duchownych korporacyi, a oraz sam o każdorazowem korzystnem ulokowaniu wspomnionych kapitałów wykupu donieść zechciał dla wiadomości c. k. Namiestnictwa, w celu aby takowe w położeniu było utrzymać w dokładnéj ewidencyi majątek zakładowy udział w tém biorących zakładów kościelnych po uskutecznioném zanotowaniu w inwentarzach tychże.

D. j. w.

L. 37.032. Przewielebnemu konzystorzowi biskupiemu w Tarnowie do wiadomości i zastósowania się.

Z c. k. Namiestnictwa we Lwowie dnia 18. listopada 1873.

W zastępstwie **Eckhard.**

WYKAZ

sprawionych, poprawionych i t. d. rzeczy kościelnych, tudzież ulepszeń w budowlach tak kościelnych jako plebańskich i szkolnych od 1. stycznia 1869. aż do końca r. 1872. w dekanacie Nowo-Sądeckim.

(Ciąg dalszy do kurendy XIX.)

VI, w Mystkowie a) z strony konkurencyi poszyto stajnie będące pod jednym dachem za **101** złr. **45** cent. wydylowano stajnię końską, krowską i dla wołów za **43** złr. **11** cent. dano powałę pod dzwonami za **10** złr, poprawiono mur około kościoła i cmentarza za **14** złr. b) z dobrawolnych ofiar bracia różań. ś. żywego sprawili feretron za **45** złr., siostry tegoż różań. ś. drugi feretron za **35** złr., w prezbiteryum powiększono okno na sposób gotycki za **10** złr. c) Z własnej oszczędności ks. Plebana sprawiono; welon jedwabny na puszkę za **4** złr. (robota za darmo), osadzono dzwon grożący upadkiem za **11** złr. **39** cent., pokryto spichlerz i siennik za **26** złr., przybudowano wozownią do siennika za **18** złr., rozszerzono zakrystyą, dano drzwi zewnątrz, posadzkę kamienną, mur umocowano szkarpami i opatrzono rynną na to wszystko wydano **90** złr. **25** cent., pobielono kociołek na wodę, odsrebrzono turybularze, łodkę, i kielich wyzłocono za **14** złr., sprawiono albę, sześć korporałów, tyleż puryfikatorzy za **8** złr., sukienki dla ministrantów z czerwonego sukna za **6** złr., klęcznik nowy do zakrystyi za **3** złr., dano odnowić i poprawić chorągiew krzyżową za **10** złr., dwa paski nowe **2** złr, oprawiono metryki i kurendy **2** złr., w pokoju plebańskim dano nowy piec **7** złr., w kuchni blachy i nowy piec **10** złr., ganek przed plebanią z ławką

za 6 złr., nowe chlewki za 12 złr., poprawiono sprzęty gospodarskie i nowe sprawiono za 10 złr. a. w. Wydano w tym czasie ogółem 501 złr. 20 centów, a. w.

VII w Nowym Sączu a) ks. Pleban na pamiątkę swego jubileuszu sprawił cały aparat do ołtarza w r. 1869. oprócz tego sprawił 6 obrusów, korporałów 10, puryfikatorzy 16, humorałów 8 i welon do sanctissimum, kosztowne antypedyum do wielkiego ołtarza, dwa antypedya do bocznych ołtarzów przed Trójcą ś. i przed przemienienie pańskie, wyrestaurował piwnicę pod chórem i w niej umieścił nową statuę P. Jezusa do słupa przywiązanego, sprawił 6 firanek do ołtarzy, dwanaście lichtarzy drewnianych, dwa pająki cenne przed M. B. Różańcową i przed ś. Trójcę, i dwie chorągwie. Te rzeczy sprawiono w największej części z dochodów kościelnych w małej części z ofiar jako feretron, dwie chorągwie w kaplicy w Dąbrówce, feretron, dwie chorągwie w kaplicy u ś. Heleny. Ceny tych sprawionych rzeczy się pomija, aby nie włożyć ciężaru na następców.

VIII w Pisarzowy a) sprawiono z dobrowolnych ofiar kamień na święconą wodę za 7 złr., b) okno nowe w kaplicy za 80 złr., ks. pleban dołożył 20 złr., c) wozownia nowa 2 złr. d) materyały na wieże kościoła i sygnaturę za 433 złr., oprócz tej kwoty dołożył ks. Pleban dotychże materyałów 36 złr. e) statua N. M. P. za 30 złr. f) dwie alby i dwie komże za 20 złr., ks. Pleban dał sam 14 złr. g) sprawiono trzy pary kanonów i ołtarz ś Józefa odzłocono za 150 złr., ks. Pleban sam dał 80 złr., h) oprócz tych wydatków sprawił ks. Pleban z własnych funduszów; sukienki dla ministrantów za 4 złr., dwanaście korporałów i tyleż purifikatorzy za 4 złr., trzy sukienki na puszką za 4 złr., stułę białą za 3 złr., cztérnaście stacyj męki pańskiej za 3 złr, spiżarkę przy plebanii za 30 złr., reparacya około budynków na folwarku 35 złr., sprawił białą kapę za 54 złr. a. w. Wydano w tym czasie ogółem 903 złr. a. w.

IX. w Tęgoborzy, a) z dobrowolnych składek na reparacyą kościółka na Inście zebrano 95 złr., ks. Proboszcz oprócz téj kwoty dołożył 15 złr., i nadto zwłasnej oszczędności sprawił waskula na oleje śś. ceniane z skrzyneczką za 5 złr. 20 cent., sprawił czerwoną kapę za 30 złr., kapę fioletową za 20 złr., za szyby do okien w kościele zapłacił 2 złr., bęben kościelny kazał na nowo obciągnąć i wyreperować za 5 złr.. kłodkę do zamykania kruchty 1 złr. Wydano ogółem 173 złr. 20 cent. a. w.

X. w Ujanowicach, a) Z strony konkurencyi zakupiono 6 korcy wapna za 15 złr., za dokończenie roboty około wieży i sygnatury zapłacono 531 złr. 71 cent., b) z dobrowolnych ofiar sprawiono nowy mszał za 26 złr., stopnie do wielkiego ołtarza za 10 złr., odzłocenie i olakierowanie ram wielkiego ołtarza 6 złr., kupiono dwa białe ornaty za 24 złr., trzy portatyle za 21 złr., odzłocono i odnowiono ołtarz ukrzyżowanego P. J. za 267. złr. 20 cent., c) ks. Pleban z własnej oszczędnoś-

sprawił pudełko i Vasenlu na Oleje śś. za 2 złr. 50 cent., sprawił czarny ornat i takąż kapę za 60 złr., sześć korporałów, sześć palek i 12 puryfikaterzy za 8 złr., szafę na księgi parafialne za 12 złr. a. w; Wydano ogółem 1205 złr. 41 cent. a. w.

XI. w Wielogłowach, a) z strony konkurencyi postawiono budkę dla warciarzy przy kościele za 30 złr., dano od południowej strony dach nowy na plebanii za 85 złr., z restaurowano dwa pokoje w plebanii za 55 złr., b) z dobrowolnych ofiar i Maryanna Janikowska sprawiła albę, komeszkę i dwie krzyzowe chorągiewki na procesyą za 35 złr., Franciszka Połomska sprawiła rzeźbiony feretron z figurą M. B. za 50 złr., P. Józef Franczyński łącznie z familią dali z restaurować, wymalować kaplicę Ogrojec i ołtarz, sprawili nowy obraz Pan Jezus w Ogrojcu za 300 złr., Pani Kolatorka Hr. Kamilla Lanckorońska sprawiła przed Wielki Ołtarz lampionarz alpakowy za 40 złr, bractwo Różańca ś. sztandar z płóć jedwabnej materyi za 50 złr., c) ks Plekan dał w domu wyzłocić dwa kielichy za 12 złr., postawił piec w czeladzkiej izbie za 6 złr., piec w sali za 8 złr., płot nowy w połowie ogrodu za 16 złr., dyle nowe do końskiéj stajni i reparacya krowskiej i chlewków 18 złr., reparacya kuchni i nowe rama do okien 4 złr., do restauracyi pokoji plebańskich dołożył 8 złr., dawał wikt murarzowi i stolarzowi przez 24 dni a 3 malarzowi przy malowaniu kaplicy przez 8 dni. Wydano w tym czasie ogółem 717 złr. a. w.

(Dokończenie nastąpi.)

P. m. **Franciscus Gluziński**, Curatus Bochniaensis, pertinebat ad Societatem precum, hinc consodales Sacrificium Missae pro anima defuncti litare tenentur.

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae die 29. Decembris 1873.

JOSEPHUS ALOJSIUS,

Episcopus Tarnoviensis.

Tarnoviae 1873. Typis A. Rusinowski, Typographi ad honores Episcopalis. Impensis Consistorii.